

Borgarting lagmannsrett
Lastet opp i Aktørportalen

Oslo, 15. oktober 2019
Sak nr.: 10102-501

SLUTTINNLEGG
TIL
BORGARTING LAGMANNSRETT

Sak nr.: 18-060499ASD-BORG/03

Ankende part: Foreningen Greenpeace Norden
BOX 15164, 04 65 Stockholm, Stockholms lan

Natur og Ungdom
Torggata 34,0183 OSLO

Partshjelpere: Besteforeldrenes klimaaksjon
c/o Lund & Co, Akersgt 30, 0158 Oslo

Naturvernforbundet
Mariboegs gate 8, 0184 Oslo

Prosessfullmektiger: Advokat Cathrine Hambro
Wahl-Larsen Advokatfirma AS
Fridtjof Nansens plass 5, 0160 Oslo

Advokat Emanuel Feinberg
og rettslig medhjelper Dagny Ås Hovind
Advokatfirmaet Glittertind AS
PB 1383 Vika, 0114 Oslo

Innankede: Staten ved Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep, 0033 Oslo

Prosessfullmektig: Regjeringsadvokaten
v/ Regjeringsadvokat Fredrik Sejersted
og rettslige medhjelpere Anders Wilhelmsen og Ane
Egeland

1 PÅSTAND

På vegne av Greenpeace, Natur og Ungdom, Besteforeldrenes klimaaksjon og Naturvernforbundet nedlegges slik:

påstand:

1. Kongelig resolusjon av 10. juni 2016 om tildeling av utvinningstillatelser på den norske kontinentalsokkelen «23. konsesjonsrunde» er helt eller delvis ugyldig.
2. Foreningen Greenpeace Norden, Natur og Ungdom, Besteforeldrenes klimaaksjon og Naturvernforbundet tilkjennes sakskostnader.

2 PÅSTANDSGRUNNLAG

2.1 Faktisk påstandsgrunnlag

De ti utvinningstillatelsene saken gjelder har irreversible og uakseptable miljømessige skadevirkninger.

For det *første* er utvinningstillatelsene uforenlig med det ekstremt presserende behovet for å redusere CO₂-utslipp i Norge og i verden:

- Det er ingen tvil om at verden opplever en klimakrise, at den globale oppvarmingen er i sterk vekst og at det kreves drastiske tiltak for å holde grensene for temperaturstigning som verden er enige om at er nødvendige for å begrense risiko utløst av temperaturstigning og for å hindre katastrofale konsekvenser av temperaturstigningen.
- Norge har ennå ikke startet å kutte landets karbondioksidutslipp. Norge har så langt ikke vært i nærheten av å nå sine utslippsmål.
- De ti utvinningstillatelsene er det rettslige grunnlaget for at ny petroleum bringes inn i karbonkretsløpet. Konsekvensen av dette vil være store forbrenningsutslipp og risikoøkning. Utslipp fra petroleumsproduksjon er Norges klart største utslippsdriver og Norge er blant verdens største petroleumsprodusenter.
- Utvinningstillatelsene er også det rettslige grunnlaget for igangsetting av petroleumsutvinning i nye havområder (Barentshavet sørøst) – første nyåpning på over 20 år. Tillatelsene bringer petroleumsutvinningen lenger nord og øst enn noen gang, og søker å bidra til et nytt «oljekapittel» i Barentshavet.
- Utvinningstillatelsene er de første tillatelsene som deles ut etter utgivelsen av FN Klimapanelens femte hovedrapport av 2015, som etablerte det naturvitenskapelige faktiske grunnlaget for fremforhandling av Parisavtalen samme år. I Parisavtalen ble alle verdens land enige om at økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen må holdes «godt under 2C», og at man må tilstrebe å ikke overstige 1,5C sammenlignet med gjennomsnittstemperaturen i førindustriell tid.

- Utvinningstillatelsene søker å opprettholde nivået for norsk petroleumsutvinning etter 2030 – i en periode det er enighet om at utslippene fra fossilt brennstoff skal fases ut. Utvinningstillatelsene legger til rette for nye funn og utvinning fra nye felt selv om påviste petroleumsressurser i verden allerede overstiger det kvanta som er mulig å forbrenne uten samtidig å bidra til en helt uakseptabel global oppvarming og risiko forbundet med dette.

For det *andre* er utvinningstillatelsene ødeleggende for det sårbare miljøet i området nær iskanten og polarfronten:

- Områdene ved iskanten og polarfronten har en helt særegen og viktig økologi, som skiller seg vesentlig fra alle andre områder med petroleumsvirksomhet i dag.
- Avstanden til land og nærheten til is forsterker risikoen for alvorlige skadevirkninger.
- Kunnskapen om skadevirkningene og skadebegrensningsmulighetene ved petroleumsutvinning i dette området er svært mangelfull.
- Hensynet til det særlige sårbare miljøet i området førte blant annet til at både Miljødirektoratet og Norsk Polarinstitutt frarådet utdeling av en rekke av blokkene som utvinningstillatelsene omfatter.

Økonomi er grunnen til at staten – til tross for ovennevnte – har tildelt utvinningstillatelsene. Statens økonomiske vurderinger er imidlertid heftet med store feil, og det er vesentlig større økonomisk risiko forbundet med utvinningstillatelsene enn det staten har lagt til grunn. Vedtaket bygger dermed også på feil faktum.

Videre er saksbehandlingen forut for utvinningstillatelsene grovt mangelfull: (1) Det er ikke gjort noen reell vurdering av om disse utvinningstillatelsene er forenlig med behovet for utslippsreduksjoner. (2) Det er vesentlige kunnskapshull knyttet til vedtakets lokale skadevirkninger. (3) De økonomiske vurderingene forut for utvinningstillatelsene er overfladiske og heftet med grove feil. For øvrig har ikke staten gitt noen begrunnelse for hvorfor utvinningstillatelsene burde deles ut til tross for de ovennevnte innvendinger.

2.2 Rettslig påstandsgrunnlag

Prinsipalt gjøres det gjeldende at utvinningstillatelsene er i strid med Grunnlovens § 112 og følgelig ugyldige. Det anføres at § 112 er en rettighetsbestemmelse som pålegger staten å beskytte miljø og klima mot uforsvarlig risiko og skade, både ved aktive handlinger og ved å avstå fra handlinger som eksponerer de verdier § 112 skal ivareta.

Subsidiært anføres at vedtaket er i strid med EMK artikkel 2 jf. Grunnlovens § 93 og EMK artikkel 8 jf. Grunnlovens § 102.

Subsidiært gjøres det også gjeldende at det foreligger saksbehandlingsfeil som har vært bestemmende for vedtakenes innhold. Det gjøres gjeldende at både utredningsplikten og begrunnelsesplikten er misligholdt. Dette medfører også at vedtakene er ugyldige.

Utredningsplikten er misligholdt både ved prosessen som ledet til åpning av Barentshavet sørøst og ved vedtaket om tildeling av utvinningstillatelser. Det er sistnevnte vedtak som angripes, men feil ved saksbehandlingen i åpningsprosessen gjør også vedtakene som tildeler de første lisensene i Barentshavet sørøst ugyldige.

Det anføres at utredningskravene som er brutt følger av petroleumsloven og petroleumsforskriften. Disse må imidlertid suppleres og utfylles av forvaltningsloven og Grunnloven § 112. I tillegg må petroleumsregelverkets utredningskrav tolkes i lys av direktivene om konsekvensutredninger.

3 BEVIS

Ankende parter påberoper de dokumentbevis som er fremlagt i saken. Følgende vil avgi parts- og vitneforklaringer:

- Frode Pleym, Greenpeace Norge
- Gaute Eiterjord, Natur og Ungdom
- Ketil Lund, Besteforeldrenes klimaaksjon
- Silje Lundberg, Naturvernforbundet
- Eystein Jansen, professor og forskningsleder ved Bjerknessenteret, Universitetet i Bergen
- Bjørn Samset, klimaforsker ved CICERO Senter for klimaforskning
- Knut Einar Rosendahl, professor ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
- Mads Greaker, professor ved Oslo Metropolitan University

* * *

Dette prosesskriv lastes opp elektronisk i Aktørportalen.

Advokatfirmaet Glittertind AS

Wahl-Larsen Advokatfirma AS

Emanuel Feinberg
Advokat

Cathrine Hambro
Advokat